AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2011 / 26 • Eylül 2011

TATİLLERDEN SONRA ERMENİ SORUNU - IV

Ömer Engin LÜTEM

ABD Kongresi ve Büyükelçi Atamaları

ABD Başkanının atadığı bakanların ve yüksek dereceli memurların Kongre tarafından onaylanması gerekmektedir. Bu onay, Kongrenin ilgili komisyonunda Başkanın atadığı kişiye sözlü ve yazılı bazı sorular sorulmasının ardından yapılan bir oylamayla gerçekleşmekte ancak Senatonun tümünün bu kararı kabul etmesi de gerekmektedir. Diğer yandan her senatörün bu konuda bir tür veto hakkı vardır. Diğer bir deyimle bir senatör bir atamaya kesin olarak itiraz ederse o atama yapılamamaktadır. Bu sistemin yarattığı ciddi sakıncaları kısmen olsun hafifletebilmek üzere başkana, kongre çalışmadığı bir sırada, geçici olarak büyükelçi atama yetkisi verilmiştir. Tatil ataması denen bu sistemle atanan büyükelçilerin bir yıl içinde Kongreden onay almaları gerekmektedir.

Son yıllarda ABDde, başta Taşnaklar olmak üzere, aşırı eğilimli Ermeni kuruluşlarının, kendilerini destekleyen senatörler aracılığıyla, Türkiye, Azerbaycan ve Ermenistana atanan büyükelçilerin bu onay işlemine karışmaya çalıştıkları görülmektedir. Bundan amaç, mümkün olduğu kadar, bu üç ülkeye Ermeni görüşlerini destekleyen kişilerin büyükelçi olarak atanması veya Ermeni görüşlerini açıkça desteklemeyenlerin engellenmesidir. Nitekim birkaç yıl önce Ermenistana gönderilmek istenen bir büyükelçinin ataması, 1915 olaylarını soykırım olarak nitelendirmekten kaçındığı için, onaylanmamıştır. Bu, Senatoda Ermeni çıkarlarının başlıca savunucusu olan Demokrat Senatör Robert Menendezin vetosu ile olmuştur.

Halen, Azerbaycan, Türkiye ve Ermenistana atanan ABD Büyükelçilerinin Kongre onay işlemi, Ermeni soykırım iddialarını ve Karabağ Sorununa ilişkin sorular tamamlanamadığı için yapılamamıştır. Biz bu büyükelçilerden sadece, Ankaraya atanan Francis Ricciardonenin durumunu inceleyeceğiz.

Ricciardone geçen yıl Başkan tarafından Ankaraya atanmıştı. Onay sırasında Delaware Senatörü Chris Coonsun Türkiye ile ilgili olmayan ve Ricciardonenin 2005 □□□□ yılları arasında Mısırda Büyükelçi iken Hüsnü Mübarek ve hükümeti ile yakın işbirliği yaptığını için kendisini suçlayan sorularına muhatap olmuş ve sonunda Senatör Coons muhalefeti nedeniyle Ricciardonenin Ankara Büyükelçiliğini onaylamamış ancak Başkan Obama, Senatonun toplantıda olmadığı bir sırada, kendisini Ankaraya göndermiş ve adı geçen güven mektubunu Cumhurbaşkanı Güle sunduktan sonra görevine başlamıştı.

Aradan bir yıl geçtiği için Ricciardone 2 Ağustos 2011 tarihinde yeniden Senato Dışişleri Komitesine gelerek senatörlerin Türkiye ile ilgili pek çok sorusunu yanıtlamıştır. Biz bunlardan sadece Ermeni sorununa ilişkin olanlara kısaca değineceğiz. Beklendiği gibi bu sorular esas itibariyle Senatör Robert Menendez tarafından yöneltilmiştir. Menendezin Sizin görüşünüze göre Birleşik Devletler bir Ermeni soykırımı olduğunu inkâr etmiş midir? sorusuna Ricciardone, 1915 yılında bir buçuk milyon erkek, kadın ve çocuğun trajik katlinin anlamına gelen, Ermenilerin Metz Yegern olarak adlandırdıkları ve Başbakan Obama tarafından da kullanılan tanımlamayı desteklediğini söylemiştir. Böylelikle Ricciardone, bu soru ile karşılaşan diğer ABD Büyükelçi adaylar gibi, Başkan Obamanın 24 Nisan mesajlarında kullandığı deyimleri kullanarak cevap vermiştir. Soykırım sözcüğünü kullanmadığı için bu cevap Ermeni yanlısı senatörleri tatmin etmemiş ancak bir büyükelçinin, dış politikaya ilişkin bir konuda devlet başkanından ayrı görüşler ileri süremeyeceği için, kendisini bu konuda eleştirmek de mümkün olamamıştır. Bu arada Metz Yegern Ermenice soykırım sözcüğüyle eşanlamlı olduğundan Başkan Obama gibi ABD Büyükelçisinin de 1915 olaylarını soykırım olarak nitelendirdiğinde şüphe bulunmadığını tekrar etmek isteriz.

Senato Dışişleri Komitesinde, Büyükelçilere şifahi olanlar yanında yazılı sorular da yöneltilmektedir. Menendez kendinse şu soruyu yöneltmiştir: Bilginize göre, 1915ten önce faal olan yaklaşık 2000den fazla Hıristiyan kilisesinden kaçı günümüz Türkiyesinde görev yapmaktadır. Ricciardone yazılı cevabında 1915ten önce faal olan Hıristiyan kiliselerin çoğunluğunun halen kilise olarak çalıştığı, önem arz eden bazı kiliselerin müze olduğu, geri kalanlarının harap vaziyette bulunduğu veya kullanılamadıkları için camiye dönüştürüldüklerini bildirmiştir.

Ricciardonenin 1915ten önce faal olan Hıristiyan kiliselerin çoğunluğunun halen kilise olarak çalıştığı sözleri ABDde Ermeni çevrelerinde büyük itirazlar ve eleştirilere yol açmıştır. Ermeni basınında Ricciardonenin ABD Büyükelçisi olarak hizmet verecek niteliklere sahip olmadığının açıkça görüldüğü, Amerikan milli çıkarlarına daha fazla zarar vermemesi senatörlerin bu atamayı onaylamaması isteyen yazılar çıkmıştır.

Bir Taşnak kuruluşu olan Amerika Ermeni Milli Komitesi Başkanı Ken Hachikian Dışişleri Bakanı Hillary Clintona bir mektup göndererek, Ricciardonenin Türk Hükümetinin soykırımı inkar eden kin dolu söylemini benimsemesinden ve Amerikan Hükümetinin Türkiyenin soykırımı inkarını kabul eden utanç verici tutumunun dahi ötersine geçmiş olmasından çok rahatsız olduklarını bildirmiş ve şu taleplerde bulunmuştur: 1. Dışişleri Bakanlığının, Ricciardonenin Senatör Menendezin sorusuna verilen yazılı cevabın geri çekildiğine dair resmi bir açıklama yapması, 2. Günümüz Türkiyesinde Hıristiyan Kiliselerinin büyük çoğunluğunun kilise görevi yapmadığı, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyetleri Hükümetleri tarafından tahrip olunduğu veya soyulduğu hakkında bir düzeltmenin yayınlanması ve ayakta kalan kiliselerin ve tüm dini malların hak sahibi olan Ermeni, Rum, Süryani ve diğer Hıristiyan kiliselerine geri verilmesi 3. Büyükelçi Ricciardonenin özür dilemesi

A.B.D.deki üç Ermeni Başpiskoposu (Doğu Yakası Kiliseleri Prelatları Oshagan Choloyan ve Khajag Barsamian, Batı Yakası Kiliseleri Prelatı Moushegh Mardirossian,) bildiri yayınlayarak veya Dışişleri Bakanı Hillary Clintona mektup göndererek Ricciardone

sözlerini eleştirmişlerdir.

Bu kampanya karşısında Ricciardone ve dolayısıyla Dışişleri Bakanlığı gerilemiştir. Ricciardone, daha önce verdiği yazılı cevaba bir açıklama getirmek istediğini belirterek, 1915ten önce faal olan Hıristiyan kiliselerin çoğunluğunun artık kilise olarak kullanılmadığını, Türkiyedeki Hıristiyanlardan öğrenildiğine göre, 1915 ve daha eski tarihli olan kiliselerden 200 □□□ kadarında yılda en az bir kez ayin yapıldığını, birçok kilisede, papaz veya yerel Hıristiyan sayısının yetersizliğinden, her hafta ayin düzenlenemediğini, önem arz eden bazı kiliselerin müzeye dönüştürüldüğünü veya başka amaçlar için kullanıldığını, diğer bazılarının ise harap vaziyette olduğunu veya tahrip edilmiş olabileceklerini söylemiştir.

Bu cevap, Ermeni taleplerinin çoğunluğunu karşılamakla beraber, Ermeni çevrelerini tam olarak tahmin etmemiş, ancak eleştirilerde azalma görülmüştür.

Tatilde olunduğu için Senatörlerin bu cevaba ne gibi tepki verecekleri henüz belli değildir. Normal olarak Ricciardonenin büyükelçiliği onaylanması gerekse de aksi de olabilir ve adı geçen ülkesine geri de dönebilir

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "TATİLLERDEN SONRA ERMENİ SORUNU - IV ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2011 / 26. Eylül 08. Erişim Kasım 22, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/TATILLERDEN-SONRA-ERMENI-SORUNU-IV

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır